

3. Gabriel, Felbermayr, & Martin, Braml. (2018). On the EU-US Current Account. *EconPol*. Retrieved from: https://www.ifo.de/DocDL/EconPol_Policy_Report_07_2018.pdf [in English].
4. Björn, Bremer, & Donato, Di Carlo, & Leon, Wansleben. (2023). The constrained politics of local public investment under cooperative federalism. Retrieved from: <https://academic.oup.com/ser/article/21/2/1007/6599057> [in English].
5. Tomasz, Dorożyński, & Agnieszka, Dorożyńska. (2014). The role of local government units in attracting FDI. The case of the Lodz Region. *Business and Economic Horizons* Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/286534367_The_role_of_local_government_units_in_attracting_FDI_The_case_of_the_Lodz_Region [in English].
6. Report on state aid in Poland granted to entrepreneurs in 2011. (2012). UOKiK, Warsaw Różański, J., 2010. Multinational corporations in Poland. Growth, funding, assessment. Warsaw: PWE. [in English].
7. Shahad, Al-Qahtani, & Mohamad, Albakjaji. (2023). THE ROLE OF THE LEGAL FRAMEWORKS IN ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS: THE CASE OF SAUDI ARABIA. Retrieved from: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1679412835.pdf [in English].
8. Adis Maria, Vila. (2010). The Role of States in Attracting Foreign Direct Investment: A Case Study of Florida, South Carolina, Indiana, and Pennsylvania. Retrieved from: <https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1454&context=lbra> [in English].

Стаття надійшла до редакції: 1.11.2023

УДК 342.9

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-104-109

Мартинюк Роман Романович,

аспірант кафедри адміністративного та фінансового права

Національного університету біоресурсів

і природокористування України

e-mail: imholab@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-7200-5107>

ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСІБ ПРОТИДІЇ ТА ПРОФІЛАКТИКИ КЕРУВАННЯ В СТАНІ СП'ЯНІННЯ

Питання удосконалення методів протидії та профілактики керування транспортними засобами в стані сп'яніння були актуальними у мирний час та залишаються не менш важливими в період повномасштабного вторгнення. Стаття присвячена аналізу ефективності та законності, в умовах правового режиму воєнного стану, нового інструменту у боротьбі з такими порушниками, а саме примусовому відчуженні у них транспортних засобів на потреби пов'язані із виконанням завдань з оборони України. Попри те, що така ініціатива деяких військових адміністрацій викликала у суспільства переважно схвалення, водії, в яких у такий спосіб відібрали автомобілі, почали масово звертатись до суду вказуючи на суб'єктивність процесу відбору транспортних засобів для примусового вилучення та відсутність реальної суспільної необхідності саме в їх автомобілях.

Проаналізована нормативно-правова база на підставі якої відбувається примусове відчуження приватного майна, а також підстави тимчасового затримання транспортних засобів у водіїв на яких були складені матеріали за керування в стані сп'яніння. Здійснено огляд законопроект, які покликані посилити відповідальність за такі адміністративні правопорушення.

Встановлено, що примусове відчуження не є видом стягнення, а отже, не замінює і не скасовує передбачених законом відповідальність згідно зі ст. 130 КУпАП, що зумовлює певні правові колізії під час подальшого розгляду адміністративної справи у суді.

Акцентовано увагу на те, що попри введення в країні воєнного стану, порушення фундаментального принципу недоторканності власності, може відбуватись виключно у випадках та в спосіб, які прямо передбачені чинним законодавством.

Сформована особиста позиція щодо ефективності такого способу протидії та профілактики керування транспортними засобами в стані сп'яніння та описані можливості його покращення. Крім цього обґрунтовано те, що саме по собі складення на водія протоколу за ст. 130 КУпАП не є суспільною необхідністю для подальшого примусового відчуження у нього транспортного засобу.

Узагальнена судова практика стосовно розгляду адміністративних справ щодо спроб оскарження примусового відчуження транспортних засобів водіями на яких були складені протоколи за керування в стані сп'яніння.

Ключові слова: протидія адміністративним правопорушенням, керування у стані сп'яніння, профілактика дорожньо-транспортних пригод, примусове відчуження, безпека дорожнього руху.

Martyniuk R. FORCED ALIENATION OF VEHICLES AS A WAY OF COUNTERACTION AND PREVENTION OF DRIVING UNDER THE INFLUENCE

The issue of improving methods of countering and preventing drunk driving was relevant in peacetime and remains no less important in the period of full-scale invasion. The article is devoted to the analysis of the effectiveness and legality, under the legal regime of martial law, of a new tool in the fight against such violators, namely the forcible alienation of their vehicles for the needs related to the fulfillment of Ukraine's defense tasks. Despite the fact that such an initiative of some military administrations caused mostly approval in society, drivers from whom cars were taken in this way began to massively appeal to court, pointing to the subjectivity of the process of selecting vehicles for compulsory withdrawal and the lack of real social need for their cars.

The regulatory framework on the basis of which compulsory alienation of private property takes place, as well as the grounds for temporary detention of vehicles from drivers who were drawn up materials for driving while intoxicated, are analyzed. A review of draft laws aimed at strengthening liability for such administrative offenses is carried out.

It has been established that compulsory alienation is not a type of penalty, and therefore does not replace or cancel the liability provided by law under Article 130 of the Code of Administrative Offenses, which causes certain legal conflicts during the further consideration of the administrative case in court.

Attention is focused on the fact that despite the introduction of martial law in the country, violation of the fundamental principle of inviolability of property can only occur in cases and in a manner that are directly provided for by the current legislation.

A personal position on the effectiveness of this method of countering and preventing drunk driving is formed and the possibilities of its improvement are described. In addition, it is argued that the mere drawing up of a protocol against the driver under Article 130 of the Code of Administrative Offenses is not a social necessity for the further compulsory alienation of his vehicle.

The judicial practice is generalized regarding the consideration of administrative cases regarding attempts to challenge the compulsory alienation of vehicles by drivers who were drawn up protocols for driving while intoxicated.

Key words: countering administrative offenses, driving under the influence, prevention of road accidents, forced alienation, road safety.

Постановка проблеми. З перших днів повномасштабного вторгнення Збройні Сили України відчули серйозний дефіцит у транспортних засобах. Саме для розв'язання подібних проблем у чинному законодавстві України й передбачений порядок передачі, примусового відчуження (реквізиції) або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану.

Для швидкого задоволення потреби військових в автомобілях більшість обласних військових адміністрацій, скоріше за все, з метою зменшення ризику викликати такими своїми діями зростання суспільної напруги, вирішили першочергово здійснювати реквізицію транспортних засобів у порушників правил дорожнього руху, зокрема тих водіїв на кого поліцейські склали протокол за керування транспортним засобом у стані сп'яніння.

Такий вибіркового підхід викликав схвалення серед населення, але разом з тим велику кількість адміністративних позовів з боку водіїв у яких в такий спосіб були вилучені їх автомобілі.

Нововведення, яке подавалось суспільству як дієвий спосіб боротьби з нетверезими водіями, не тільки спричинило неефективність наповнення військового автопарку транспортними засобами з невідповідними для виконання завдань характеристиками, але й зумовило появу величезної заборгованості у вигляді майбутньої компенсації за примусове вилучене майно.

Для посилення боротьби з нетверезими водіями під час воєнного стану були розроблені відповідні зміни у вигляді законопроекту № 7382 від 17 травня 2022 року та його альтернативах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід зазначити, що до моменту вторгнення питання порядку, підстав та способу примусового відчуження майна практично не досліджувались вітчизняними науковцями, а поєднання цього процесу з боротьбою проти водіїв в стані сп'яніння стали тогорічною новелою українського законодавства.

В цьому році активним дослідженням цих питань займаються такі українські вчені: А. Гриняк [1], М. Веселов [2], С. Вітвіцький [3], Є. Пилипенко [4], І. Давидова [5], Б. Лук'янчиков [6], В. Парасюк [7], М.Вербіцька [8] та інші.

Попри теперішній підвищений інтерес до дослідження цієї теми питання поєднання механізму примусового відчуження транспортних засобів зі способами профілактики та протидії керуванню транспортними засобами в стані сп'яніння вивчено недостатньо. Судова практика з таких питань остаточно ще не сформована та не описана, а отже це питання потребує подальшого детального вивчення та аналізу.

Метою статті є дослідження можливості та законності застосування таких вибіркового примусових відчужень транспортних засобів у водіїв, на яких були складені протоколи за керування в стані сп'яніння, як основного чи додаткового інструменту протидії та профілактики вчинення таких правопорушень в період воєнного стану.

Крім цього проаналізувати наявну нормативно-правову базу, яка стала підґрунтям для такого нововведення, а також зробити огляд наявної судової практики на предмет формування сталої судової позиції щодо відповідності такої ініціативи вимогам чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Механізм примусового відчуження транспортних засобів закріплений Законом № 4765-VI від 17 травня 2012 року та передбачає законний порядок отримання майна від юридичних або фізичних осіб для потреб держави в умовах правового режиму воєнного чи

надзвичайного стану. Можливість такого примусового відчуження об'єктів права приватної власності передбачено ст. 41 Конституції України (далі КУ), ст. 353 Цивільного Кодексу України (далі ЦКУ), а також ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. №389-VIII (далі ЗУ №389-VIII).

Враховуючи введений Указом Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 воєнний стан, з його подальшим продовженням, військово командування отримало необхідні повноваження та почало здійснювати заходи, які передбачені ЗУ №389-VIII, та необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави. Відповідно до ст. 8 цього Закону передбачається можливість примусово відчужувати майно, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучати майно державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку та видавати про це відповідні документи встановленого зразка [9].

Новелами стали накази деяких начальників обласних військових адміністрацій, які доручили органам Національної поліції України (далі НПУ) тимчасово затримувати автомобілі усіх водіїв, на яких вони склали протоколи за керування в стані сп'яніння, з метою їх подальшого примусового відчуження зі штрафмайданчика. До прикладу, начальник Черкаської ОВА своїм наказом № 2 від 02.03.2022 р. (зі змінами) «Про встановлення заборони на торгівлю алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі» доручив підрозділам поліції, у разі складання на водія протоколу за керування в стані сп'яніння, затримувати його транспортний засіб на термін не більше 3-х діб та передачу відповідних матеріалів обласному військовому командуванню з метою подальшого розв'язання питання щодо примусового відчуження їхнього транспортного засобу для виконання завдань з оборони України, її захисту, суверенітету, територіальної цілісності й недоторканості в умовах правового режиму воєнного стану» [10].

Такий підхід до розв'язання проблеми з дефіцитом автомобілів для військових не тільки отримав схвалення серед населення, але й став ефективним інструментом протидії повторного керування транспортним засобом в стані сп'яніння. Крім недопущення повторення такого правопорушення, такі заходи, завдяки підтримці засобів масової інформації, стали ефективним способом профілактики вчинення цього порушення правил дорожнього руху.

Попри позитивний вплив таких дій на безпеку дорожнього руху, зазначений спосіб боротьби з порушниками правил дорожнього руху прямо не передбачений чинним законодавством. Відсутність чітких правових підстав для такого вибіркового примусового відчуження транспортних засобів зумовило велику кількість скарг від власників примусово відчужених автомобілів, а також їх спроб скасувати такі прийняті рішення в судовому порядку. В основному водії ставили під сумнів законність самої процедури тимчасового затримання транспортного засобу співробітниками поліції, та наявність реальної суспільної необхідності у примусовому відчуженні військовим керівництвом автомобіля саме з такими технічними характеристиками.

Озвучені скаргниками зауваження не є безпідставними, адже тимчасове затримання транспортного засобу чітко передбачене ст. 265-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП) та можливе у вичерпних випадках та за умови виключних обставин. Зокрема, транспортний засіб водіїв з ознаками алкогольного сп'яніння, передбачена можливість тимчасово затримувати шляхом блокування або доставлення його для зберігання на спеціальний майданчик чи стоянку у випадку, якщо його розміщення суттєво перешкоджає дорожньому руху або створює загрозу безпеці руху, в тому числі за допомогою евакуатора. При цьому, в ст. 265-4 КУпАП передбачений вичерпний список ситуацій, які можна вважати такими, що суттєво перешкоджають дорожньому руху або створюють загрозу безпеці руху [11].

Крім цього сама процедура примусового відчуження об'єктів права приватної власності потребує наявності чітких мотивів суспільної необхідності, та здійснення такої процедури виключно на підставі та в порядку, який передбачений законом, це закріплено в ст. 41 КУ [12].

Аналізуючи судові рішення стосовно оскарження примусового відчуження транспортних засобів, варто звернути увагу на справу № 712/3525/23. Саме ця справа є лакмусовою стрічкою цієї новели з вибіркового примусовим відчуженням транспортних засобів, та чітко дає зрозуміти, що даний вигаданий керівництвом алгоритм для наповнення військового автопарку є не тільки малоефективним, адже не дає змоги залучити транспортний засіб необхідної технічної характеристики, але й порушує базові принципи права [13].

Попри те, що з точки зору підвищення рівня безпеки дорожнього руху та зменшення кількості випадків керування транспортним засобом в стані сп'яніння такі дії мають позитивний ефект, вони є недоцільними, адже можуть мати негативний вплив на осіб, в межах та у спосіб, який прямо не передбачений чинним законодавством. Такі дії порушують вимоги ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка гарантує кожній фізичній або юридичній особі право мирно володіти своїм майном та гарантує, що ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, які прямо передбачені законом і загальними принципами міжнародного права [14].

Враховуючи те, що примусове вилучення приватного транспортного засобу допускається виключно з мотивів суспільної необхідності та з метою забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, а не як інструмент вибіркового впливу на окрему умовну категорію населення, в нашому

випадку порушників правил дорожнього руху, даний спосіб наповнення військового автопарку та боротьби з порушниками правил дорожнього руху потребує суттєвого доопрацювання та прийняття відповідних змін до законодавства.

Прикладом одного з варіантів вирішення цієї правової неузгодженості є законопроект № 7382 від 17 травня 2022 року та його альтернативи. Які, у разі прийняття, внесли б зміни до наявних санкцій за керування в стані сп'яніння та передбачили б, що за такі порушення вчинені в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану застосовується стягнення у вигляді конфіскації транспортного засобу [15].

Що стосується впливу примусового відчуження або потенційної конфіскації на зменшення кількості адміністративних правопорушень пов'язаних з керуванням в стані сп'яніння, то потрібно пам'ятати про необхідність дотримуватись не лише принципу законності, але й пропорційності, а також наявності справедливого балансу між загальними інтересами держави та правами конкретної особи, які виражаються в обов'язку захисту її основних прав.

Підсумовуючи все вищесказане можна зробити висновок, що примусове відчуження транспортних засобів, у водіїв на яких були складені адміністративні матеріали за порушення правил дорожнього руху, в тому числі керування в стані сп'яніння, без обґрунтування мотивів та підстав необхідності вилучення саме його конкретного автомобіля, свідчить про наявні ознаки ймовірного порушення справедливого балансу між інтересами держави та правами конкретної особи, а також покладення на особу індивідуального і надмірного тягара.

Також, теоретична можливість в майбутньому отримати відшкодування вартості примусово відчуженого майна не пропорційна завданій шкоді від позбавлення права використовувати свій автомобіль до моменту отримання компенсації. Крім цього, право на грошове відшкодування виникає лише після завершення воєнного стану, протягом наступних п'яти бюджетних періодів та у розмірі, який був справедливим на дату примусового відчуження, а не на дату виплати цих грошових коштів [16].

Що стосується можливої, у разі прийняття законопроекту № 7382 чи його альтернатив, конфіскації транспортного засобу, то в поточній їх редакції не один із запропонованих підходів не передбачає урегулювання усіх можливих проблемних ситуацій. Наприклад, не передбачений чіткий алгоритм дій, якщо автомобіль не є власністю водія або є у власності фірми, чи є заставою по кредиту та ряду інших подібних ситуацій. Крім цього не обґрунтовує суспільну необхідність настільки суворого виду стягнення, що може свідчити порушення принципів пропорційності та справедливого балансу між вчиненим правопорушенням та передбаченою за це відповідальністю [17].

Механізм примусового відчуження транспортних засобів має на меті забезпечити суспільну необхідність оперативного наповнення автопарк держави необхідними автомобілями виключно для виконання завдань з оборони України та не може використовуватись для реалізації інших цілей, зокрема, для боротьби з нетверезими водіями, адже для цього законом передбачена окрема відповідальність, яка передбачена ст. 130 КУпАП попри ефективність такого поєднання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гриняк А.Б. Примусове відчуження майна в умовах воєнного стану в Україні. *Нове українське право*. Випуск 2. 2022. С. 21–28.
2. Веселов М.Ю. Проблеми здійснення примусового відчуження транспортних засобів за правопорушення, пов'язані з керуванням у стані сп'яніння в умовах правового режиму воєнного стану. *Правова держава*. Випуск 46. 2022. С. 51-60.
3. Вітвіцький С. С., Веселов М. Ю. Примусове відчуження транспортних засобів в умовах правового режиму воєнного стану: теоретико-правовий аспект. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. Випуск 2 (98) 2022. С.158-167.
4. Пилипенко Є.О., Атаманенко Ю.Ю. Стан сп'яніння водія як підстава для примусового відчуження транспортного засобу під час воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Випуск 70. 2022. С.340-345.
5. Давідова І.В. До питання про примусове відчуження або вилучення майна в умовах воєнного стану. *Римське право і сучасність: актуальні проблеми оновлення цивільного законодавства* : зб. матеріалів Всеукраїнської наукової конференції. (Одеса 25.05.2023) С.17-20.
6. Лук'яничков Б. Є. Реалізація та розвиток публічної політики у сфері безпеки дорожнього руху під час війни та у повоєнний період: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (Кривий Ріг 18.11.2022) С.39-41.
7. Парасюк В. М. Порядок та правові підстави вилучення транспортних засобів для військових потреб. *Безпека дорожнього руху в умовах воєнного стану*: матеріали Всеукраїнської науковопрактичної, (Кривий Ріг 27.05.2022) С.93-96.
8. Вербіцька М., Івах М. Оплатне вилучення майна у воєнний час. *Наукові записки. Серія: Право*. Випуск 12. 2022. С.201-205.
9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. №389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

10. Про встановлення заборони на торгівлю алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі : Наказ начальника Черкаської ОВА №2 від 02.03.2022 (зі змінами). URL: <https://ck-oda.gov.ua/wp-content/uploads/2022/04/10.pdf>

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. URL: https://ips.ligazakon.net/document KD0005?ed=2022_01_25

12. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР в редакції від 01.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

13. Постанова у справі № 522/1672/17 (провадження 22-ц/821/1187/23) [2023] Черкаський апеляційний суд. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113599130>

14. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text

15. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 №435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

16. Про внесення зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за керування транспортним засобом в стані сп'яніння в умовах воєнного часу : Проект Закону України від 17 травня 2022 № 7382 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1309558>

REFERENCES:

1. Hryniak, A.B. (2022). Prymusove vidchuzhennia maina v umovakh voiennoho stanu v Ukraini. [Forced alienation of property under martial law in Ukraine]. *Nove ukrainske pravo*. Vypusk 2. 21–28. [in Ukrainian].

2. Veselov, M.Iu. (2022). Problemy zdiisnennia prymusovoho vidchuzhennia transportnykh zasobiv za pravoporushennia, poviazani z keruvanniam u stani spianinnia v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu. [The problems of enforcement of forced alienation of vehicles for offenses related to driving while intoxicated in the conditions of the legal regime of martial law]. *Pravova derzhava*. Vypusk 46. 51-60. [in Ukrainian].

3. Vitvitskiy, S.S., & Veselov, M.Iu. (2022). Prymusove vidchuzhennia transportnykh zasobiv v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu: teoretyko-pravovy aspekt. [Forced alienation of vehicles in the conditions of the legal regime of martial law: theoretical and legal aspect]. *Visnyk LDUVS im. E.O. Didorenka*. Vypusk 2 (98). 158-167. [in Ukrainian].

4. Pylypenko, Ye.O., & Atamanenko, Yu.Iu. (2022). Stan spianinnia vodiia yak pidstava dlia prymusovoho vidchuzhennia transportnoho zasobu pid chas voiennoho stanu. [The state of intoxication of the driver as a basis for the forced alienation of the vehicle during martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*. Vypusk 70. 340-345. [in Ukrainian].

5. Davidova, I.V. (2023). Do pyttannia pro prymusove vidchuzhennia abo vyluchennia maina v umovakh voiennoho stanu. [To the issue of forced alienation or confiscation of property under martial law]. *Rymske pravo i suchasnist: aktualni problemy onovlennia tsyvilnoho zakonodavstva : zb. materialiv Vseukrainskoi naukovo konferentsi*. (Odesa 25.05.2023). 17-20. [in Ukrainian].

6. Lukianchikov, B. Ye. (2022). Realizatsiia ta rozvytok publichnoi polityky u sferi bezpeky dorozhnoho rukhu pid chas viiny ta u povoiennyi period. [Implementation and development of public policy in the field of road safety during the war and in the post-war period]. materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. (Kryvyi Rih 18.11.2022). 39-41. [in Ukrainian].

7. Parasiuk, V. M. (2022). Poriadok ta pravovi pidstavy vyluchennia transportnykh zasobiv dlia viiskovykh potreb. [Procedure and legal grounds for seizure of vehicles for military purposes]. *Bezpeka dorozhnoho rukhu v umovakh voiennoho stanu: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Kryvyi Rih 27.05.2022) 93-96. [in Ukrainian].

8. Verbitska, M., Ivakh, M. (2022). Oplatne vyluchennia maina u voiennyi chas. [Expropriation of property during wartime]. *Naukovi zapysky. Serii: Pravo*. Vypusk 12. 201-205. [in Ukrainian].

9. Pro pravovy rezhym voiennoho stanu. (2015, May 12). [On the legal regime of martial law]. *Zakon Ukrainy №389-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].

10. Pro vstanovlennia zaborony na torhivliu alkoholnymy napoiamy ta rehovynamy, vyroblyeny na spyrtovi osnovi. (2022, March 2). [On the establishment of a ban on the sale of alcoholic beverages and substances produced on an alcohol basis]. *Nakaz nachalnyka Cherkaskoi OVA №2 (zi zminamy)*. Retrieved from: <https://ck-oda.gov.ua/wp-content/uploads/2022/04/10.pdf>

11. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia. (1984, December 7). [Code of Ukraine on administrative offenses]. *Zakon Ukrainy № 8073-X*. Retrieved from: https://ips.ligazakon.net/document KD0005?ed=2022_01_25 [in Ukrainian].

12. Konstytutsiia Ukrainy. (1996). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

13. Postanova u spravi № 522/1672/17 (provaдження 22-ts/821/1187/23) (2023) [Resolution in case No. 522/1672/17 (proceedings 22-ts/821/1187/23)]. *Cherkaskyi apeliatsiynyi sud. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113599130> [in Ukrainian].

14. Protokol do Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod. (1952). [Protocol to the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text [in Ukrainian].

15. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. (2003, January 16). [The Civil Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].

16. Pro vnesennia zminy do Kodeksu pro administratyvni pravoporushennia shchodo posylennia vidpovidalnosti za keruvannia transportnym zasobom v stani spianinnia v umovakh voiennoho chasu. (2022, May 17). [On amending the Code of Administrative Offenses to strengthen responsibility for driving a vehicle while intoxicated in wartime conditions]. *Proekt Zakonu Ukrainy № 7382* Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1309558>

Стаття надійшла до редакції: 3.11.2023

УДК 347.73

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-109-115

Поліщук Максим Аркадійович,
аспірант Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана
e-mail maksimpoly@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7553-4814>

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ СЕКТОРАЛЬНОЇ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

У процесі надання та отримання фінансової допомоги юридична процедура виступає як невід’ємна частина та найважливіший внутрішній механізм системи правового регулювання. У статті розглянуто особливості юридичної процедури при наданні та отриманні міжнародної фінансової допомоги в Україні на прикладі реалізації програм секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу в Україні.

Секторальна бюджетна підтримка ЄС – інструмент надання зовнішньої допомоги ЄС, відповідно до якого фінансові ресурси, надані ЄС на безповоротній та безплатній основі для підтримання процесу реформування відповідної сфери реалізації державної політики, перераховуються до державного бюджету з метою їх подальшого використання згідно з бюджетним законодавством на цілі, передбачені державними або галузевими установами.

Законодавчим піддрунтям для впровадження програм бюджетної підтримки в Україні є угоди про фінансування програм секторальної бюджетної підтримки ЄС, характерною особливістю яких є чітко визначена послідовність нормативно закріплених дій та головних складових, таких як угода, порядок підготовки, процедура в розрізі кожного окремого проєкту, а також процедура моніторингу.

Одним із ключових елементів статті є аналіз суті секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу. Особливий акцент робиться на законодавчому піддрунті, який визначає умови впровадження програм бюджетної підтримки в Україні через угоди про фінансування.

Особлива увага приділяється необхідності партнерства та взаємодії між різними стейкхолдерами, включаючи урядові органи, галузеві установи, громадський сектор та міжнародні організації.

Дослідження категорії юридичної процедури як багатоаспектного явища в процесі отримання міжнародної фінансової допомоги в Україні обумовлене необхідністю залучення коштів для підтримки національної економіки в умовах запровадження в державі правового режиму воєнного стану та необхідності чітко визначеного процедурно-правового механізму, що окреслює межі компетенції посадових осіб, органів влади, правосуддя, а також способи реалізації державної влади для отримання необхідного результату.

Ключові слова: юридична процедура, фінансова допомога, секторальна бюджетна підтримка, секторальна угода, міжнародні фінансові організації.

Polishchuk M. FEATURES OF THE LEGAL PROCEDURE IN THE IMPLEMENTATION OF SECTORAL BUDGET SUPPORT PROGRAMS OF THE EUROPEAN UNION IN UKRAINE

In the process of providing and receiving financial assistance, the legal procedure acts as an integral part and the most important internal mechanism of the legal regulation system. The article examines the peculiarities of the legal procedure for providing and receiving international financial assistance in Ukraine on the example of the implementation of the EU sectoral budget support programs in Ukraine.

EU sectoral budget support is an instrument of EU external assistance, according to which financial resources provided by the EU on a non-refundable and free-of-charge basis to support the reform process in the relevant area of public policy implementation are transferred to the State budget for further use in accordance with the budget legislation for the purposes envisaged by the State or sectoral institutions.

The legislative basis for the implementation of budget support programs in Ukraine is the agreements on financing EU sectoral budget support programs, which are characterized by a clearly defined sequence of statutory actions and key

Випуск 15. 2023

© М.А.Поліщук, 2023